

DET KONGELIGE
UTDANNINGS- OG FORSKNINGSDEPARTEMENT

Se egen adresseliste

Clak. 10

Deres ref

Vår ref
200302061-/WT

Dato
17.06.04

Høring - lovhjemling av etikkomiteer og nasjonalt utvalg for uredelighet i forskning

I den forrige forskningsmeldingen – St. meld. nr. 39 (1998-99) *Forskning ved et tidsskille* – ble spørsmålet om uredelighet i forskning tatt opp. Departementet pekte på at det er nødvendig å ha et apparat for behandling av uredelighetssaker i forskning i Norge. Stortinget sluttet seg til dette.

I samråd med de nasjonale forskningsetiske komiteene og Universitets- og høyskolerådet fikk Norges forskningsråd i oppdrag å vurdere ulike organisatoriske løsninger for et slikt apparat, og Forskningsrådet la frem et forslag for departementet i desember 2001. Dette forslaget gikk ut på at det opprettes et nasjonalt utvalg for uredelighet etter mønster av de nasjonale forskningsetiske komiteene, dvs. et ikke lovhjemlet utvalg.

Den nasjonale forskningsetiske komité for medisin (NEM) foreslo våren 2002 å utrede spørsmålet om en eventuell lovhjemling av de regionale komiteer for medisinsk forskningsetikk. Bakgrunnen for dette var dels å klargjøre komiteenes forhold til forvaltningsloven og offentlighetsloven, dels utviklingen i de andre nordiske landene, foruten hensynet til Europarådets konvensjon om menneskerettigheter og biomedisin.

Departementet valgte å se disse sakene i sammenheng og samtidig ha målsettingen i regjeringens Sem-erklæring for øye, nemlig å sikre de forskningsetiske komiteene (nasjonale og regionale) reell uavhengighet. Hovedsiktemålet med det notatet som nå sendes på høring, har derfor vært å vurdere behovet for og konsekvensene av lovhjemling av både de regionale og nasjonale forskningsetiske komiteene og av det

foreslåtte uredelighetsutvalget. En referansegruppe med representanter fra Norges forskningsråd, Universitets- og høgskolerådet, Datatilsynet, Helsedepartementet, Arbeids- og administrasjonsdepartementet samt de nasjonale og regionale forskningsetiske komiteene har bistått departementet i arbeidet.

Departementet foreslår i notatet en egen lov om forskningsetiske komiteer (nasjonale og regionale) og om et nytt nasjonalt utvalg for vitenskapelig uredelighet (Uredelighetsutvalget). Det presiseres at loven setter opp en institusjonell struktur som skal gjelde all forskning, dvs. ikke bare forskning drevet i offentlig regi, men også privat finansiert forskning. Loven skal dessuten gjelde alle fagområder og disipliner.

Når det gjelder de forskningsetiske komiteene, er lovforslaget i all hovedsak en kodifisering av dagens system. Forslaget om et uredelighetsutvalg tar utgangspunkt i Forskningsrådets forslag, men skiller seg fra dette blant annet i egenskap av lovfestet organ, i ansvarsområde og i definisjonen av uredelighet.

Departementet ønsker særlig å få høringsinstansenes synspunkter på følgende tre områder:

1) Begrepet vitenskapelig uredelighet er definert som "forfalskning, fabrikkering, plagiering og andre alvorlige brudd med god vitenskapelig praksis som er begått forsettlig eller grovt uaktsomt". Dette er en forholdsvis begrenset definisjon som kun dekker de mest alvorlige tilfellene. Departementet ønsker at høringsinstansene spesielt vurderer definisjonen med tanke på dette, se notatet kapittel 8.4.

2) Uredelighetsutvalget skal behandle saker som det får seg forelagt fra enkeltpersoner eller fra institusjoner, men skal bare komme med uttalelser og ikke fatte vedtak. Forebygging av uredelighet bør være en oppgave for de nasjonale forskningsetiske komiteene. Den foreslåtte ordningen bygger på en grunnleggende forutsetning, nemlig at alle saker som gjelder forebygging og behandling av vitenskapelig uredelighet først og fremst bør løses på lokalt nivå, dvs. ved forskningsinstitusjonene. Se ellers notatet kapittel 8.2.

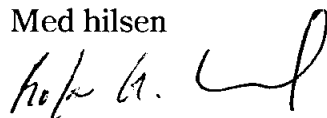
I denne sammenheng ber vi om at høringsinstansene vurderer forslaget ikke bare fra forskernes og forskningens ståsted, men like mye fra forskningsinstitusjonenes. Departementet vil gjerne ha høringsinstansenes syn på hvorvidt forslaget gir institusjonene de verktøy de trenger både for å forebygge og følge opp uredelighetssaker, mao. hvorvidt lovutkastet skisserer et system som gir dem grunnlag for å drive forebygging og for å kunne ta opp denne typen saker internt. Dersom institusjonene sender saken fra seg til utvalget, vil spørsmålet være om en uttalelse fra Uredelighetsutvalget gir dem tilstrekkelig anledning til å ta saken videre.

3) Det er foreslått at Uredelighetsutvalgets uttalelser ikke skal kunne påklages, bortsett fra klage over saksbehandling eller manglende habilitet, se notatet kapittel 8.5. Dette

må sees i sammenheng med det som er sagt foran, og departementet vil gjerne ha høringsinstansenes syn på spørsmålet om klageadgang.

Uttalelser om høringsnotatet sendes Utdannings- og forskningsdepartementet/
Forskningsavdelingen innen **15. oktober 2004**.

Med hilsen

Rolf K. Reed (e.f.)
ekspedisjonssjef

Wenche Tollefsen
seniorrådgiver

1 vedlegg

Vedlegg 1